

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.498/2018/7. szám

A Szegedi Ítéltábla Dr. Sándor Csabaügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Szakács Péterügyvéd által képviselt I. r., II. r., III. r., a személyesen eljáró IV. r. és a **(megye neve) Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja** V. r. alperesek ellen szerződés hatálytalanságának megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2018. április 4. napján kelt 11.P.21.210/2017/49. számú ítélete ellen a felperes 50. és 54. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I., a II. és a III. r. alpereseknek mint együttes jogosultaknak 500 000 (ötszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes a 2007. október 19. napján kelt kölcsönszerződéssel 2007. december 31-i lejáratával 20 000 000 Ft, a 2008. április 16-án kötött kölcsönszerződéssel 2008. december 31-i visszafizetési határidővel 5 000 000 Ft kölcsönt nyújtott az I. r. alperesnek.

A felperes és az I. r. alperes 2009 decemberében **(személy neve)** temetésén egyeztettek a kölcsön visszafizetéséről, ennek alapján I. r. alperes 2010. tavaszán 2 000 000 Ft-ot fizetett meg a felperesnek a kölcsöntartozás törlesztésére.

A felperes a kölcsönszerződésből eredő követelésének érvényesítése iránt az I. r. alperessel szemben 2016. január 21. napján keresetet terjesztett elő a **(település 1. neve)** Járásbíróságon. A járásbíróság a perben hozott 6.P.20.978/2016/28. számú, 2017. február 15-én kelt ítéletével kötelezte jelen per I. r. alperesét, hogy 15 napon belül fizessen meg jelen per felperesének 23 000 000 Ft-ot és annak 2009. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatát, továbbá 2 015 000 Ft perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az elsőfokú ítélet a Szegedi Törvényszék 2017. szeptember 13. napján kelt 4.Pf.20.907/2017/6. számú helybenhagyó határozatával emelkedett jogerőre.

A felperes feljelentése alapján az I. r. alperes ellen jelentős kárt okozó csalás büntette miatt indult eljárásban a **(település 2. neve)** Városi Ügyészség a 2011. november 7. napján kelt B.1279/2010/10.

számú határozatával a nyomozást megszüntette. A határozat ellen benyújtott felperesi panaszt a **(megye neve)** Megyei Főügyészség a 2011. november 28. napján kelt B.4943/2011/1. számú határozatával elutasította.

A felperes 2012. január 27-én pót-vádindítványt nyújtott be a **(település 2. neve)** Városi Ügyészséghez, amelyben polgári jogi igényt is előterjesztett 23 000 000 Ft megfizetése iránt, s kérte ezen összeg erejéig az I. r. alperes ingó és ingatlanvagyonára zárlat elrendelését. A kérelmet a **(település 1. neve)** Járásbíróság a 32.B.767/2016/6. számú végzésével elutasította.

A **(település 1. neve)** Járásbíróság a 32.B.2977/2012/39. számú, 2014. november 20. napján kelt ítéletével az I. r. alperes bűnösségét megállapította hamis magánokirat felhasználásának vétségében, az ellene folytatólagosan elkövetett csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette, a felperes mint magánfél által előterjesztett polgári jogi igény elbírálását pedig egyéb törvényes útra utasította. A határozatot a Szegedi Törvényszék a 2.Bf.32/2015/8. számú, 2015. november 23. napján kelt végzésével helybenhagyta.

Az I. és a II. r. alperesek házastársak voltak, a III. r. alperes a gyermekük. Az I. és a II. r. alperesek a házastársi közös vagyon körébe tartozó **(ingatlan címe)** szám alatti ingatlanukat a 2007. június 18. napján kelt - a vételár tekintetében többször módosított - adásvételi szerződéssel 30 000 000 Ft-ért eladták.

Az I. és a II. r. alperesek 2008. július 7. napján a házastársi közös vagyonukat megosztó szerződést kötöttek. Ebben rögzítették, hogy életközösségük 2007. március 1. napján véglegesen megszakadt, felsorolták a házastársi közös vagyon körébe tartozó ingatlanokat, egyező nyilatkozatot tettek, miszerint azok az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéstől függetlenül 1/2 - 1/2 arányú közös tulajdonukat képezik, közös vagyonként tüntettek fel továbbá 35 000 000 Ft készpénzt. A közös vagyon megosztásáról akként rendelkeztek, hogy a II. r. alperes kizárólagos tulajdonába kerülnek az ingatlanok 35 000 000 Ft értékben, az I. r. alperest pedig a 35 000 000 Ft készpénz illeti meg. A szerződéskötést követően az I. r. alperes a **(település 1. neve)** Városi Bíróságon 2008. szeptember 3. napján 11.P.22.275/2008. számon keresetet terjesztett elő a házasság felbontása iránt. A **(település 1. neve)** Városi Bíróság a 2009. március 23. napján kelt és ugyanezen a napon jogerőre emelkedett 6. sorszám alatti ítéletével az I. és a II. r. alperesek házasságát felbontotta. A 2017. július 6. napján kelt végzésével a jogerős ítélet indokolását az életközösség megszakadásának dátumát illetően kijavította akként, hogy az 2007. március 1. napja.

A II. és a III. r. alperesek 2009. május 4. napján adásvételi szerződést kötöttek egymással, amely alapján a II. r. alperes a házastársi közös vagyont megosztó szerződéssel megszerzett valamennyi ingatlant 35 000 000 Ft vételárért eladta a III. r. alperesnek, aki kötelezettséget vállalt a vételár szerződésben megjelöltek szerinti részletekben történő megfizetésére átutalás útján. A II. r. alperes bejegyzési engedélye alapján a III. r. alperes tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került.

A **(M.)** Kft. által kötött támogatási szerződés biztosítására a **(megye neve)** Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja javára a III. r. alperes tulajdonába került egyes ingatlanokra jelzálogjogot jegyeztek be.

A felperes megbízása alapján **(nyomozó neve)** magánnyomozó kutatást folytatott az alperesek vagyoni viszonyai után. A nyomozása eredményéről készített, 2012. június 10. napján kelt összefoglaló jelentésében megállapította, hogy az I. r. alperes a tulajdonában lévő ingatlanokat,

ingóságait fennálló tartozásai miatt családtagjaira íratta, a korábbi 22 ingatlanából mindössze két ingatlant terheli haszonélvezeti joga, a további ingatlanok a III. r. alperes tulajdonában vannak.

A felperes keresetében kérte, kötelezze a bíróság a II. r. alperest 23 000 000 Ft tőke, valamint annak 2009. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamata megfizetésére, és a jövőben felmerülő költségek viselésére, továbbá kötelezze a II. és a III. r. alpereseket annak tűrésére, hogy a 2009. május 4. napján kelt adásvételi szerződéssel a III. r. alperes tulajdonába került ingatlanokból 23 000 000 Ft és járulékai erejéig a követelését végrehajtás útján kielégítse. A IV. és az V. r. alperessel szemben a keresete tűrésre kötelezésre irányult. A II. r. alperessel szembeni marasztalási keresetét a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. tv. (a továbbiakban: Csjt.) 30. § (2) és (3) bekezdésére alapította. Állította, hogy a kölcsönszerződések megkötésének időpontjában az I. és a II. r. alperesek között a házastársi életközösség fennállt, az I. r. alperes által kötött jogügyletekről a II. r. alperes tudott, ezért a közös vagyonból ráeső rész erejéig az I. r. alperes kölcsöntartozásáért köteles helytállni. Állította, hogy mind az I. és a II. r. alperesek között létrejött házastársi közös vagyont megosztó szerződés, mind pedig a II. és a III. r. alperesek által kötött adásvételi szerződés célja a kölcsönszerződésekből eredő követelése kielégítési alapjának az elvonása, ezért azok fedezetelvonó szerződések, amelyek vele szemben hatálytalanok. Hangsúlyozta, az I., II. és a III. r. alperesek között fennálló hozzátartozói viszonyra tekintettel az ingyenességet és a rosszhiszeműséget vélelmezni kell. Állította, hogy az I. és a II. r. alperesek között az életközösség nem szakadt meg, a III. r. alperes részéről pedig az adásvételi szerződések alapján teljesítés nem történt.

Az I., II. és a III. r. alperesek elsődlegesen elévülési kifogással éltek. Álláspontjuk szerint a II. r. alperessel szemben a Csjt.30. §-ára alapított igény a közös vagyont megosztó szerződés megkötésétől számított 5 év elteltével, azaz 2013. július 7. napján, az I. és a II. r. alperes közötti szerződés relatív hatálytalanságával kapcsolatos igény 2014. január 1. napján, a III. r. alperessel szembeni igény pedig 2014. május 4. napján elévült. Érdemi védekezésükben a keresetet mint alaptalant kérték elutasítani.

A IV. r. alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az V. r. alperes a kereset teljesítését nem ellenezte, előadta, hogy az ingatlanokon jelzálogjoga megszűnt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I., a II. és a III. r. alpereseknek személyenként 200 000 Ft perköltséget. Elsődlegesen az I-III. r. alperesek elévülésre alapított védekezését vizsgálta. Kifejtette, a II. r. alperessel szemben a Csjt. 30. § (2) és (3) bekezdésére alapított igény kötelmi jogi igény, amelynek érvényesítésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 324. § (1) bekezdése alapján az 5 éves elévülési határidő az irányadó. Megállapította, a felperes kölcsönszerződésből eredő követelése 2008. január 1. napján illetve 2009. január 1. napján esedékessé vált. Utalt arra, a **(település 1. neve)** Járásbíróság előtt P.20.978/2016. számon az I. r. alperessel szemben folytatott eljárásban meghallgatott **(tanúk neve)** tanúk vallomása egyértelműen cáfolja azt a felperesi előadást, miszerint a II. r. alperes **(személy neve)** temetését követően a kölcsöntartozás teljesítésével kapcsolatos megbeszélésen jelen volt, és azt sem bizonyította a felperes, hogy a II. r. alperes is ott volt azon a megbeszélésen, amelynek során az I. r. alperes a bordányi tanyán elismerte a tartozását. Rámutatott továbbá, hogy a bíróság erre irányuló felhívására sem terjesztett elő a felperes egyéb olyan nyilatkozatot illetve bizonyítékot, amely az elévülés 1959-es Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti megszakadását igazolná. Erre figyelemmel arra az álláspontra

helyezkedett, hogy a II. r. alperessel szemben a Csjt. 30. § (2) és (3) bekezdésére alapított igény 2013. január 1. napján illetve 2014. január 1. napján elévült, így a 2017. április 6. napján előterjesztett keresettel történő igényérvényesítés elkésztett.

Részletesen kifejtett indokai szerint a relatív hatálytalansággal kapcsolatos igény ugyancsak kötelmi jellegű, ezért annak elévülése szintén vizsgálható. Megállapította, az I. és a II. r. alperesek között a házastársi közös vagyon megosztására vonatkozó szerződés 2008. július 7. napján jött létre, a felperes kölcsönszerződésből eredő követelése 2008. január 1. napján és 2009. január 1. napján vált esedékessé, így a 2007. október 19. napján kötött kölcsönszerződés kapcsán a II. r. alperessel szemben a relatív hatálytalanságra alapított követelés 2013. július 7. napján, a 2008. április 16. napján kelt kölcsönszerződés tekintetében pedig 2014. január 1. napján az elévülés bekövetkezett.

Az 1/2011. (VII. 15.) PK vélemény 10. pontjában írtakra utalva tévesnek minősítette azt a felperesi érvelést, hogy a fedezetelvonó szerződés mint jogszabályba ütköző semmis. Rámutatott, a felperes az I. és a II. r. alperesek között létrejött szerződés érvénytelenségének okaként a fedezetelvonás tényét jelölte meg, erre alapítottnan azonban az érvénytelenség megállapítása nem kérhető. Hangsúlyozta, a felperes által megjelölt körülmények (a tartozás I. r. alperes általi szóbeli elismerése, a büntetőeljárás I. r. alperessel szembeni lefolytatása) az I. r. alperes vonatkozásában eredményezte az elévülési határidő megszakadását illetve nyugvását, a II. r. alperessel szembeni igényérvényesítés tekintetében azonban ezek jelentőséggel nem bírnak. Érvelése szerint az I. r. alperessel szemben a kölcsönszerződésből eredő igényérvényesítés nem volt előfeltétele a II. r. alperessel szembeni igény érvényesítésének, következésképp az nem vezetett az elévülési határidő nyugvásához. Kiemelte, a perben csatolt 2012. június 10. napján kelt ún. összefoglaló jelentés elnevezésű okiratból a felperes egyértelműen tudomást szerzett arról, hogy az I. r. alperes ingatlanvagyonnal nem rendelkezik, mert azt a családtagjai részére elidegenítette, az elévülési idő tehát 2012. június 10. napjáig nyugodott, miután azonban ekkor még az elévülési időből több mint egy év volt hátra, a nyugvás az elévülés végső időpontját nem befolyásolta.

Kifejtette, mivel a II. r. alperessel szembeni marasztalási igényre alapított kereset elutasításra került, illetve nem volt megállapítható a II. r. alperes tulajdonszerzésének alapjául szolgáló szerződés fedezetelvonó jellege, nincs olyan igény, amely tekintetében a II. és a III. r. alperesek között létrejött adásvételi szerződés hatálytalansága megállapítható lenne. Elfoglalt álláspontja miatt mellőzte a felperes által indítványozott további bizonyítás lefolytatását.

Az ítélet ellen benyújtott fellebbezésében a felperes elsődlegesen annak keresete szerinti megváltoztatását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Részletezte azokat a körülményeket, amelyek alapján álláspontja szerint az állapítható meg, hogy a felek fedezetelvonás céljából színlelt, azaz semmis szerződést kötöttek. Hangsúlyozta, az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy a jogügyletre jogot alapítani nem lehet, a célzott joghatások nem érhetők el, a semmisségre pedig bárki határidő nélkül hivatkozhat, sőt azt a bíróságnak hivatalból is észlelnie kell.

Véleménye szerint az érvénytelenségre alapított kereset elutasítása esetén kerülhet vizsgálat tárgyává a szerződések fedezetelvonó jellege. Fenntartotta az e körben az elsőfokú eljárásban tett előadását. Vitatta, hogy követelése elévült, hangsúlyozta, hogy az I. és a II. r. alperesek közösen ismerték el a tartozás fennállását a lejáratot követő időpontban, és vállalták a kölcsön visszafizetését. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a büntetőeljárásban a polgári jogi igényt előterjesztette, amelyet a bíróság egyéb törvényes útra utasított, továbbá hogy az I. r. alperes a polgári perben a tartozás visszafizetését állította, és hogy 2017-ben született jogerős ítélet az I. r. alperessel szemben a szerződésből eredő követelés kapcsán.

Hivatkozása szerint az elévülési idő megszakadását eredményezte, hogy **(személy neve)** halálát követően a felek a tartozás megfizetésének a halasztásában állapodtak meg végső határidő kikötése

nélkül, továbbá hogy az I. és a II. r. alperesek a fedezetül szolgáló ingatlant bemutatták neki, és hogy 2010-ben visszafizetés is történt. Állította, a 2012. július 10-i összefoglaló jelentés nem tartalmaz utalást arra nézve, hogy a fedezet teljesen megszűnt, s miután a fedezetelvonó vagyonszösséget megszüntető szerződésről csak 2017. februárjában szerzett tudomást, az elévülés eddig nyugodott.

Érvelése szerint a II. r. alperessel szemben a Csjt. 30. §-ára alapított igény elévülését az I. r. alperessel szembeni elévülést megszakító cselekmények is megszakították. Állította, a II. r. alperes mind a kölcsönök keletkezéséről, mind pedig a visszafizetési kötelezettségről tudott.

Az I., II. és a III. r. alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték annak helyes indokai alapján. A fellebbezés kapcsán kiemelték, a felperes szerződések színleltségére való hivatkozása olyan új tényelőadás, amelyre a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 235. §-a alapján a másodfokú eljárásban nincs jogszabályi lehetőség. Érdemben is vitatták a felperes e körben előterjesztett előadását. Változatlanul fenntartották az elévüléssel kapcsolatos okfejtésüket, kiemelve, hogy a felperes a büntetőeljárásban tett zár alá vétel iránti indítványának tartalmából kitűnően tudott arról, hogy az I. r. alperes nem tulajdonosa a perrel érintett ingatlanoknak.

A fellebbezés **alaptalan.**

I.

A fellebbezésben foglaltak alapján az ítéletáblának elsődlegesen a felperes szerződések érvénytelenségével kapcsolatos érvelését kellett vizsgálnia.

Arra helytállóan hivatkozott a felperes, hogy az 1959-es Ptk. 234. § (1) bekezdése szerint a semmis szerződés érvénytelenségére - ha a törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat, a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség. Semmisségi ok fennállása esetén a szerződés - függetlenül attól, hogy erre hivatkozott-e valaki - érvénytelen, ahhoz nem fűződik az 1959-es Ptk. 198. § (1) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmény, vagyis nem keletkezik kötelezettség szolgáltatás teljesítésére illetve jogosultság szolgáltatás követelésére. Ezen alapul a bíróságnak az a - felperes által ugyancsak helyesen hivatkozott - kötelezettsége, hogy ha eljárása során a jogvita tárgyát képező szerződés semmisségét észleli, ezt hivatalból köteles figyelembe venni. E kötelezettség tartalma szempontjából annak van meghatározó jelentősége, hogy az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy az ilyen szerződésre jogot alapítani nem lehet. Ebből következően a semmisség hivatalbóli észlelésének a kötelezettsége azt jelenti, hogy semmis szerződés alapján a bíróság teljesítésre akkor sem kötelezhet, ha a semmisségi okra a felek egyike sem hivatkozik. A semmisség hivatalbóli észlelésének kötelezettsége tehát abban az esetben terheli a bíróságot, ha a fél olyan szerződés alapján fennálló kötelezettség teljesítése iránt érvényesít marasztalásra irányuló igényt a perbeli ellenfelével szemben, amely szerződés semmissége a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható [1/2005. (VI. 15.) PK vélemény, 2/2010. PK vélemény 5. pont, BDT2015. 3361. számú eseti döntés]. A perbeli esetben a felperes nem az alperesek között létrejött per tárgyát képező szerződések teljesítése iránt érvényesített igényt, ezért a bíróságot a semmisségi okok hivatalbóli észlelésének a kötelezettsége nem terhelte, csak azt vizsgálhatta, hogy a felperes által megjelölt okból megállapítható-e a szerződések érvénytelensége.

Tény, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban hivatkozott a perbeli szerződések semmisségére, érvénytelenségi okként azok jogszabályba ütközését jelölte meg, amelyet arra alapított, hogy azzal az alperesek a követelésének fedezetét vonták el. Az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 10. pontjában foglalt iránymutatás alapján az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a fenti jogalapon érvényesített érvénytelenségi keresetet elutasította. A szerződések színleltségére a felperes csak a

fellebbezésében hivatkozott, ezért - a fent kifejtettek szerint - az elsőfokú bíróságot nem terheli mulasztás, hogy ezen érvénytelenségi okot nem vizsgálta. A felperes az elsőfokú eljárásban is tett ugyan olyan előadást, hogy az I. és a II. r. alperesek között az életközösség ténylegesen nem szakadt meg, a perrel érintett szerződések alapján tényleges tulajdon-átruházás nem történt, amely előadás utalhat a szerződések színleltségére, az érvénytelenséghez kapcsolódóan az 1959-es Ptk. 237. §-ában foglalt jogkövetkezmények alkalmazását azonban nem kérte. Ilyen tartalmú keresetet a másodfokú eljárásban sem terjesztett elő, erre a Pp. 247. § (1) bekezdése alapján jogszabályi lehetősége nem is volt.

Azt csupán megjegyzi az ítéletábra, hogy a felperes jogorvoslati kérelmében előadottakból az tűnik ki, hogy a szerződések színleltségét is azok fedezetelvonó jellegére alapítja, ezt támasztja alá az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása iránti kérelem hiánya is. Ez pedig az 1/2011. (VI. 11.) PK vélemény 10. pontjában foglaltak szerint ugyancsak az érvénytelenségi kereset elutasítását vonná maga után.

Utal továbbá az ítéletábra arra, a II. r. alperessel szembeni, Csjt-n alapuló igényérvényesítés független az alperesek között létrejött tulajdon-átruházási szerződések érvénytelenségétől.

II.

támadja a felperes az elsőfokú bíróság elévüléssel kapcsolatos álláspontját is.

A II. r. alperessel szemben a Csjt. 30. §-ra alapított igény elévülésével kapcsolatban az ítéletábra kiemeli az alábbiakat.

Az 1959-es Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződéseket a visszafizetési határidőt illetően módosították, végső visszafizetési határidőt nem kötöttek ki. Ez olyan új tényelőadás, amely a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban nem vehető figyelembe. Mindemellett ellentmond a felperes elsőfokú eljárásban tett előadásának, amely szerint maga is 2007. illetve 2008. években jelölte meg a kölcsönök lejáratának időpontját (32. sorszámú beadvány 2. oldal, 34. sorszámú beadvány 1. oldal). Ellentmond továbbá annak, hogy az I. r. alperessel szemben a kölcsönszerződésből eredő igényét a bíróság előtt érvényesítette, álláspontjának elfogadása esetén ugyanis az I. r. alperessel szembeni követelése idő előttinek minősülne. A kölcsönszerződés visszafizetési határidőt érintő módosításának a hiányában a felperes kölcsönszerződésekből eredő követelése 2007. december 31-én és 2008. december 31-én esedékessé vált, és ezzel megkezdődött az e követelések érvényesítésének elévülési ideje.

Arra az elsőfokú eljárásban is hivatkozott a felperes, hogy az I. r. alperes a lejáratot követően haladékat kért a pénz visszafizetésére, a lejárat után adott halasztás azonban az 1959-es Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján az elévülés nyugvását eredményezheti. A felperes a halasztás időtartamát nem jelölte meg, az azonban legkésőbb az I. r. alperessel szembeni büntető feljelentés előterjesztésével (2010. XII. 15.) megszűnt. Az elévülés nyugvásának azonban az elévülési időre nincs befolyása akkor, ha az akadály megszűnésétől számítva az elévülési időből több mint egy év van hátra (EBH2011. 2336). A jelen esetben ez az I. r. alperessel kötött kölcsönszerződések kapcsán megállapítható, hiszen az elévülési idő a nyugvás fentiek szerint számítható megszűnését követően még több mint egy év múlva, 2012. december 31-én és 2013. december 31-én járt le.

Egyetért az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával is, hogy nem igazolt az elévülés megszakadása sem. Az 1959-es Ptk. 327. § (1) bekezdése értelmében az elévülés megszakadását eredményezi a követelés bírósági úton történő érvényesítése. Az elévülést azonban csak a kötelezettel szembeni igényérvényesítés szakítja meg (BDT2009. 2041/I.). Helyesen állapította meg tehát az elsőfokú bíróság, hogy a felperes kölcsönszerződésből eredő igényének az I.

r. alperessel szemben büntető illetve polgári eljárásban történő érvényesítése a II. r. alperes vonatkozásában a Csjt. 30. §-ára alapított igényérvényesítés elévülését nem szakította meg.

Az elévülést megszakító tény a tartozás kötelezett részéről történő elismerése is, amelyhez a jogszabály nem kívánja meg az írásbeliséget. Az elévülés megszakítására alkalmas a szóbeli elismerés is, továbbá a kifejezett elismerésen túl a kötelezett egyéb olyan magatartása is, amiből a tartozás elismerésének szándékára kell következtetni. Egyetért az ítélőtábla az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy a II. r. alperest érintően az erre vonatkozó felperesi előadás nem igazolt, de annak bizonyítottsága sem érintené az elévülést.

Az elévülés megszakadásának következménye ugyanis, hogy az elévülési idő újból kezdődik. A felperes a 2010. évben történt eseményeket jelölte meg olyanként, amelyek álláspontja szerint a II. r. alperes vonatkozásában az elévülés megszakadását eredményezték. Ez pedig azt jelentené, hogy az elévülés legkésőbb 2015. december 31-én mindenképpen bekövetkezett volna. Olyan értékelhető tényelőadást pedig a felperes nem tett, amely az ezt követő időtartamra az elévülés nyugvására vagy megszakadására vonatkozna.

III.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felpereseknek az I. és a II. r., valamint a II. és a III. r. alperesek által kötött szerződések hatálytalanságára alapított igénye szintén kötelmi jellegű. Erre tekintettel az ebből eredő követelés esedékességének időpontja megegyezik a szerződéskötések dátumával, vagyis az elévülés kezdő időpontja az 1959-es Ptk. 326. § (1) bekezdése alapján 2008. július 7-e és 2009. május 4-e. Téves a felperesnek az az álláspontja, hogy az elévülés az I. r. alperessel szemben a kölcsönszerződésből eredő követelés megfizetése iránti per jogerős befejezéséig nyugodott. Az 1959-es Ptk. 203. §-ának (1) bekezdése szerint az a szerződés, amellyel harmadik személy igényének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonták, e harmadik személy irányában hatálytalan, ha a másik fél rosszhiszemű volt, vagy ránézve a szerződésből ingyenes előny származott. A hatálytalansági perben a bíróságnak a szerző fél marasztalásához vizsgálnia kell a jogosultnak a kötelezzettel szembeni követelése fennállását, és annak összecszerúságát. De megszorító rendelkezés hiányában az igényérvényesítésnek nem feltétele az egyenes adóssal szembeni követelés jogerős elbíráltsága. Nincs akadálya annak, hogy a felperesi hitelező egy perben érvényesítse igényét mind az egyenes adóssal, mind pedig a szerző féllel szemben. Ilyen esetben az egyenes adóssal szembeni keresete a követelése megfizetésére, míg a szerző féllel szemben a követelés összegének az átruházott vagyontárgyból való kielégítés türéseire irányul [1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 7. pont].

Ugyancsak alaptalan a felperesnek az a hivatkozása, hogy 2017. februárjáig nyugodott az elévülés, mivel a földhivatalból beszerzett adatok alapján ismerte fel a korábban az I. r. alperes tulajdonában álló ingatlanok tulajdonjogának az átruházását. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a megbízásából eljáró magánnyomozó által készített ún. összegfoglaló jelentésből már 2012. júliusában tudomást szerzett arról, hogy az I. r. alperes a tulajdonában lévő ingatlanokat és ingóságokat a „családtagjaira íratta”. Ahogyan arra az I-III. r. alperesek fellebbezési ellenkérelmükben is hivatkoztak, a **(település neve)** Városi Bíróság előtt B.761/2012. számon az I. r. alperessel szemben indult büntetőeljárásban a felperes a 2012. július 5. napján kelt zár alá vétel iránti indítványát is erre alapította. Miután pedig ekkor a hatálytalanságból eredő igényének érvényesítésére nyitva álló határidő leteltéig még több mint egy év volt hátra, és a felperes további olyan tény, ami az elévülés megszakadását illetve nyugvását eredményezte volna, nem jelölt meg, a II. és a III. r. alperesekkel szembeni relatív hatálytalanságra alapított igénye 2013. július 7-én illetve 2014. május 4. napján elévült.

Az I-III. r. alperesek védekezése a II. és a III. r. alperesek között létrejött adásvételi szerződéseket érintő kereset kapcsán is elsődlegesen az elévülésre irányult, s miután az megalapozottnak bizonyult, a hatálytalanság további feltételeinek vizsgálata szükségtelen (BH2006. 220).

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I., II. és a III. r. alperesek ügyvédi munkadíjból álló - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja valamint (5) bekezdése alapján megállapított, és a (6) bekezdés szerint a kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazodó - másodfokú perköltségének a megfizetésére.

S z e g e d , 2018. november 15.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró